

PENSIONSPOLICY FÖR TIMRÅ KOMMUN

Fastställd av kommunfullmäktige 2003-09-29, § 72.

Sammanfattning

Pension för anställda

- Anställda omfattas av pensionsavtalet PFA.
- Pensionsavgifterna avsätts i sin helhet till individuell del från och med 2000.
- Enligt beslut kommer även pensionsavgifterna för åren 1998 och 1999 att avsättas till individuell del.
- Särskild ålderspension kan beviljas enligt särskilda riktlinjer.

Pension för förvaltningschefer, andra anställda med chefsförordnande samt nyckelpersoner och specialister

- Förvaltningschefer, andra anställda med chefsförordnande samt nyckelpersoner och specialister omfattas av pensionsavtalet PFA.
- Förvaltningschefer och , efter beslut av kommunchefen andra anställda med chefsförordnande, nyckelpersoner och specialister har möjlighet att välja alternativ pensionslösning, så kallad alternativ PFA.
- Särskild ålderspension kan beviljas för förvaltningschefer och andra anställda med chefsförordnande enligt särskilda riktlinjer. Särskild ålderspension för nyckelpersoner och specialister beviljas enligt riktlinjer för övrigt anställda.

Pension för förtroendevalda

- Från och med 2003-01-01 gäller PBF för förtroendevalda som verkar på heltid eller betydande del av heltid. Med betydande del av heltid menas förtroendeuppdrag som uppgår till minst 40% av heltid.
- Fritidspolitiker kompenseras för förlorad tjänstepensionsförmåga genom en årlig kontant ersättning motsvarande 3,5% av utbetald ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Tryggande av pensionsförmåner

- Individuell del tryggas genom försäkring enligt de val varje enskild anställd gjort.
- Kompletterande ålderspension tryggas genom kollektiv försäkring.
- Efterlevnads pension tryggas genom kollektiv försäkring.
- Alternativ PFA tryggas genom försäkring enligt de val som varje enskild gjort inom fastställt regelverk.
- Pensionsutfästelser som redovisas som en ansvarsförbindelse tryggas genom beskattningsrätten.

Beslutsordning

- Kommunfullmäktige beslutar om pensionspolicy och förändring av denna.

- Kommunstyrelsen är pensionsmyndighet i kommunen.
- Kommunchefen beslutar om pensionsfrågor av särskild karaktär om tolkning och tillämpning av pensionsbestämmelser för förtroendevalda samt om annan anställd än förvaltningschef ska erbjuda möjlighet till alternativ PFA.
- Personalchefen beslutar i normala och löpande pensionsärenden.

Inledning

Bakgrund och syfte

Pensionsfrågor har under senare år aktualiserats och diskuterats i en allt större omfattning. Skälen till detta beror bland annat på de individuella valmöjligheter som införts inom såväl det allmänna pensionssystemet som inom tjänstepensionssystemet. Ett annat skäl är hur ej fonderade pensionsutfästelser i framtiden ska finansieras med tanke på de stora årskullar som går i pension under den närmaste tioårsperioden.

Andra bakomliggande faktorer till det ökade intresset för pensionsfrågor är till exempel ökade möjligheter till alternativa pensionslösningar inom tjänstepensionsområdet, möjligheterna att använda pension som instrument i samband med personalavveckling samt det ökade behovet av pensionsinformation.

Pensionsavtalet PFA innehåller ett flertal möjligheter för lokala beslut gällande olika delar i avtalet. I kommunens strävan att vara en attraktiv arbetsgivare och skapa förutsättningar för framtida rekryteringar är det därför viktigt att kommunen har ett långsiktigt och tydligt fastställt mål vad gäller pensionsrelaterade frågor.

Pensionspolicyn omfattar anställda och förtroendevalda i kommunen och beskriver klart och tydligt de regler som gäller för alternativa pensionslösningar, beviljande av särskild ålderspension, hur pensionsutfästelserna tryggas samt i övrigt vad som gäller och hur arbete med pensionsfrågor bedrivs i kommunen.

Pensionspolicyn har antagits av kommunfullmäktige 03-09-29 och bygger på en förstudie gjord i april 2003.

Uppdatering:

Pensionspolicyn ska uppdateras vart tredje år. Däremellan sker uppdatering vid behov som föranletts av större förändringar i lagar och kollektivavtal som påverkar pensionsområdet.

Beslutsordning:

Kommunfullmäktige

- Beslutar om pensionspolicy och förändringar av denna

Kommunstyrelsen:

- Är kommunens pensionsmyndighet och beslutar om övergripande och principiella pensionsfrågor.

Kommunchefen:

- Beslutar om pensionsfrågor av särskild karaktär.
- Beslutar om tolkning och tillämpning av pensionsbestämmelser för förtroendevalda.
- Beslutar om annan anställd är förvaltningschef ska erbjuda möjligheter till alternativ PFA.

Förvaltningschefer:

- Beslutar i pensionsärenden av löpande och normal karaktär.

Pensionshandläggande löneassistent

- Utfärdar pensionsbrev.

Kategoriindelning

För pensionsändamål gäller nedanstående kategoriindelning av anställda och förtroendevalda i Timrå kommun

Kategori:

- A Alla anställda.
- B Förvaltningschefer samt, efter beslut av kommunchefen, anta anställda med chefsförordnande, nyckelpersoner och specialister.
- C Förtroendevalda med en total uppdragstid på minst 40% av heltid.
- D Fritidspolitiker

Möjlig typ av förmån	A	B	C	D
PFA	X	X		
Alternativ PFA		X		
PBF			X	
Årlig kontant ersättning för förlorat tjänstepensionsintjänande				X

Pension för anställda

Allmänt

Anställda med pensionsrätt omfattas av PFA sedan 1 januari 1998. Anställda som beviljas förtidspension eller sjukbidrag eller avgått från tjänsten före 1 juli 1998 omfattas av PA-KL. för anställda som efter 1 juli 1998 erhållit beslut om förtidspension eller sjukbidrag med retroaktiv verkan före 1 juli 1998 omfattas dock av PFA

För en generell beskrivning av reglerna för allmän pension samt reglerna i PFA, se bilagan.

Individuell del

Kommunen avsätter hela pensionsavgiften till individuell del från och med 2000 och har beslutat att retroaktiv ersättning även 1998 och 1999 år pensionsavgifter. Besluten grundar sig främst på personalpolitiska skäl men även på kommunens strävan att minska de skuldförda pensionsutfästelserna. Pensionsavgifterna placeras i det försäkringsbolag som den försäkringsform som den anställde själv väljer.

Kompletterande ålderspension

Kommunen tillämpar reglerna i PFA, se bilaga sidan 22.

Särskild ålderspension

Med särskild ålderspension avses före 65 års ålder, se bilaga. Särskild ålderspension beviljas efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och den anställde. Kommunen använder särskild ålderspension med återhållsamhet och eventuellt beviljande sker alltid efter individuell prövning.

Särskild ålderspension

Med särskild ålderspension avses pension före 65 års ålder, se bilaga. Särskild ålderspension beviljas efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och den anställde. Kommunen använder särskild ålderspension med återhållsamhet och eventuellt beviljande sker alltid efter individuell prövning.

Särskild ålderspension kan beviljas antingen som hel pension eller som partiell pension. Partiell pension beviljas endast den som kvarstår i anställning i kommunen och utbetalas endast så länge detta förhållande föreligger. Partiell pension samordnas ej med lön som utbetalas av kommunen. Den som uppbär partiell pension tillgodoräknas lön före arbetstidsförminskningen vad avser intjänande av ålderspension.

För den som uppbär hel särskild ålderspension sker ingen samordning med eventuell lön som utbetalas till pensionstagaren på grund av att denne, efter kommunens önskemål tillfälligt arbetar i kommunen.

Kommunen kompenserar ej för eventuell förlorad pensionsrätt i det allmänna pensionssystemet. Kommunen ska dock informera den enskilde om konsekvenserna av detta.

I övrigt beviljas och utbetalas särskild ålderspension i enlighet med bestämmelserna i PFA.

Anställd som ej är förvaltningschef eller med chefsförordnande

Särskild ålderspension kan beviljas om nedanstående villkor är uppfyllda:

- Den anställde har fyllt 61 år

Och

- Har varit anställd i kommunen under minst 15 år

Och som antingen

- Är aktuell för omplacering

Eller

- Vars arbetsuppgifter har upphört på grund av förändrad verksamhet eller organisation.

Särskild ålderspension kan även beviljas anställda som enbart uppfyller kravet på uppnådd ålder och anställningstid.

Anställda som är förvaltningschefer eller chef med chefsförordnande

Särskild ålderspension kan beviljas förvaltningschef eller annan anställd med chefsförordnande om nedanstående villkor är uppfyllda:

- Den anställde har fyllt 61 år

Och

- Har fullgjort minst två perioder med chefsförordnande.

Om särskilda skäl föreligger kan kommunen besluta om avsteg från kravet på uppnådd ålder och fullgörande av perioder med chefsförordnande.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31

Kommunen tillämpar utan avvikelser bestämmelserna i PFA, se bilaga.

Efterlevnadspension

Kommunen tillämpar utan avvikelser i bestämmelserna i PFA se bilaga.

Pension för förvaltningschefer, andra anställda med chefsförordnande samt nyckelpersoner och specialister.

Allmänt

Pensionsvillkoren gäller förvaltningschefer samt efter beslut av kommunchefen andra anställda med chefsförordnande, nyckelpersoner eller specialister.

I syfte att stärka kommunens möjligheter att attrahera den arbetskraft som kommunen är intresserad av, erbjuder kommunen i enlighet med bestämmelserna i PFA möjlighet till alternativ pensionslösning – så kallad alternativ PFA. Alternativ PFA är kostnadsneutral för kommunen. Premien för alternativ PFA motsvarar den som kommunen skulle betala för kompletterande ålderspension enligt PFA.

Jämfört med de ordinarie pensionsvillkoren i PFA, innebär alternativ PFA större flexibilitet och möjligheten till individuell anpassning. Anställda som omfattas av möjligheten att välja alternativ PFA, väljer själv om denne ska gör det eller i stället omfattas av de ordinarie pensionsbestämmelserna i PFA.

Alternativ PFA

Alternativ PFA innebär att förmånsbestämd kompletterande ålderspension enligt PFA byts mot en premiebestämd ålderspension. I övrigt omfattas den anställda av bestämmelserna i PFA med de eventuella kompletteringar och avvikelser som kommunen beslutar ska gälla för alla anställda i kommunen.

Anställds valmöjlighet

Den anställda väljer själv försäkringsform – traditionell försäkring eller fondförsäkring samt om försäkringen skall innehålla återbetalningsskydd eller ej. Återbetalningsskydd innebär att det uppsamlade pensionskapitalet vid dödsfall utbetalas som månadsvis pension till efterlevande förmånstagare. Försäkringsbolag anvisas av kommunen.

Utbetalning

Pensionen kan tidigast utbetalas från 55 års ålder efter överenskommelse med försäkringsbolaget. Pensionen kan antingen utbetalas temporärt, vanligtvis under minst fem år eller i vissa fall livsvarigt.

Premiebetalning

Premien för alternativ PFA betalas löpande till det av kommunen valda försäkringsbolaget och den försäkringsform som den anställda har valt.

Övrigt

Anställd som har valt att omfattas av alternativ PFA kan ej återgå till ordinarie PFA så länge anställningen i kommunen består.

Pension för förtroendevalda

Heltids och deltidspolitiker

Kommunen har från och med 2003-01-01 antagit PBF (Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda).

Pensionsbestämmelserna omfattar förtroendevalda vars uppdragstid motsvarar heltid samt de förtroendevalda vars uppdragstid i kommunen motsvarar minst 40% av heltid.

Då avgångsersättning eller visstidspension utges enligt PBF, ska ett prisbasbelopp per år undantas från samordning med förvärvsinkomster.

För en generell beskrivning av bestämmelserna i PBF se bilaga.

Tryggandeformer

Tryggande av pensionsförmåner i Timrå kommun:

Individuell del	Tryggas genom av respektive anställd vald försäkring. Årligen inbetalning.
Kompletterande ålderspension	Tryggas genom av arbetsgivaren vald kollektiv försäkring. Löpande inbetalning av premie.
Alternativ PFA	Tryggas genom av den anställda vald försäkring. Löpande inbetalning av premie.
Efterlevnadspension	Tryggas genom av arbetsgivaren vald kollektiv försäkring. Löpande inbetalning av premien.
Särskild ålderspension	Tryggas genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldförs i samband med beviljad pension.
Intjänad pension före PFA	Tryggas genom beskattningsrätten och redovisas som en ansvarsförbindelse.
Pension för förtroendevalde (PBF)	Tryggas genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldförs o samband med beviljad pension.

Löneväxling till pension för förvaltningschefer, anställda med chefsförordnande, nyckelpersoner och specialister

Allmänt

Möjligheten till löneväxling gäller förvaltningschefer samt efter beslut av kommunchefen anställda med chefsförordnande, nyckelpersoner eller specialister.

Utformning

Löneväxling får göras genom att bruttolön avstås till förmån för tjänstepension. För att löneväxling ska vara kostnadsneutral för kommunen faller följande:

- den anställda tillgodoräknas mellanskillnaden mellan de sociala avgifter som skulle bestå kontant på lön och den särskilda löneskatt som betalas på tjänstepensionen.
- Lönen före avståendet är pensionsgrundande vad gäller pensionsförmåner enligt PFA.

Övrigt

Kommunen ska utforma ett regelverk gällande löneväxling till tjänstepension i syfte att bland annat reglera valbart försäkringsbolag, hur liten eller stort belopp som får växlas, hur ofta den anställda får göra ändringar, vad som händer vid längre tids sjukfrånvaro med mera. Kommunen ska även utarbeta ett informationsmaterial avseende löneväxling.

Löneväxling för övrigt anställda

I pensionsavtalet PFA 01 som tecknats mellan kommunal och kommunförbundet kan anställda från och med 2004 välja pensionsavgiftens storlek avseende lönedelar upp till 7,5 inkomstbelopp. Den anställde väljer pensionsavgift mellan tre och sex procent av lönen med 0,5 procentenheters intervall.

Övriga ingångna avtal om PFA innehåller ingen möjlighet för arbetstagarna att välja pensionsavgiftens storlek.

Kommunen ställer sig positiv till att införa möjlighet till löneväxling för övriga anställda om de lokala arbetsorganisationerna finner intresse och om de centrala avtalen medger detta

Kommunens uppfattning är att löneväxlingen ska vara kostnadsneutral för kommunen och att pensionsförmånerna enligt PFA ej ska påverkas av löneväxlingen.

Premie och pensionsbetalning**Försäkringspremier**

Att betalning av försäkringspremier gällande tjänstepensionsförmåner (till exempel individuell del, kompletterande ålderspension, alternativ PFA med fler förmåner) kontrolleras av ekonomifunktionen och atteras av kommunens redovisningsansvarige.

Pensionsutbetalning

Att pensionsutbetalning (till exempel utbetalning av pensionsförmåner enligt PFA och tidigare pensionsavtal som ej försäkrats) kontrolleras av personal inom kommunledningskontoret och atteras av kommunchefen.

Pensionshandläggning och kompetens

All praktisk pensionshandläggning sköts av pensionshandläggande löneassistent till vilken kommunens anställda och förtroendevalda kan vända sig med frågor om pensionen.

Kommunen har för avsikt att ta fram en strategi för att säkerställa att ytterligare någon anställd utöver den nuvarande pensionshandläggande löneassistent, har erforderlig kompetens inom pensionsområdet. Kommunen ska även sträva efter att befintlig kompetens vidmakthålls och utvecklas.

Kommunens anställda och förtroendevalda kan även vända sig till KPA:s kundservice med sina pensionsfrågor på telefon 020-650500 alternativt via e-post kundservic@kpa.se

Information om pensioner

Allmänt

Kommunen har enligt gällande pensionsavtal informationsansvar gentemot de anställda. Kommunen anser att pensionsinformation är viktig och erbjuder därför information enligt nedan.

De muntliga informationerna genomförs antingen i egen regi, med hjälp av externa partners eller i samarbete med andra närliggande kommuner.

Nyanställda

Kommunen har nyanställda erhåller vid anställningen början en broschyr som beskriver PFA. Varje höst genomförs muntlig och gruppvis information som översiktligt beskriver PFA och de individuella valet.

Samtliga anställda

Vart tredje år genomförs muntliga och gruppvis informationer i syfte att med det ”orange kuvertet” och pensionsbeskedet som utgångspunkt förklara innehållet och innebörden av dessa.

Äldre anställda

Varje år genomförs en muntlig och gruppvis information riktad till kommunens anställda som fyllt 60 år. Informationen genomförs med utgångspunkt från uppgifterna i det ”orange kuvertet” och pensionsbeskedet i syfte att förklara de olika delarna och hur pensionen kan tas ut med mera.

Information om alternativ PFA

Då erbjudande om alternativ PFA införs genomförs en gruppvis och muntlig information om detta för berörda anställda. Informationen beskriver innebörd och konsekvenser av den alternativa pensionslösningen. Framtida anställda som omfattas av möjligheten erhåller en broschyr som beskriver innebörd och konsekvenser av den alternativa pensionslösningen.

Informationen innehåller bland annat prognos om ålderspensionens storlek från 65 år, prognos om efterlevnadspension, uppgift om avsatt pensionsavgift till individuell del uttryckt i procent, avgiftsunderlag samt uppgift om tidigare pensionsgrundande anställningar.

Information om beslutet att överföra 1998 och 1999 års pensionsavgifter till individuell del.

Kommunen ska informera berörda anställda om beslutet att pensionsavgifterna för åren 1998 och 1999 kommer att överföras till individuell del.

Vid pensionsavgång

Anställda som önskar avgå med pension ska lämna skriftlig ansökan om detta till närmaste chef senast tre månader före planerad pensionsavgång.

I god tid innan pensionsavgången ska den anställde skriftligt informeras om pensionsbeloppets storlek.

Information om löneväxling

Om kommunen inför möjlighet för anställda som inte tillhör kommunals avtalsområde att växla lön mot pension, ska dessa erhålla information om löneväxlingens innebörd och konsekvenser.

Bilaga

Översikt – lagar, kollektivavtal och bestämmelser från och med 1 januari 2003.

Den ekonomiska grundtryggheten vid sjukdom, ålderdom och dödsfall regleras enligt lag. Förmåner enligt lag kompletteras med kollektivavtalade förmåner. Nedan redovisas en del av de lagar, kollektivavtal och bestämmelser som finns.

Sjukdom

Lagstadgade förmåner enligt lagen om allmän försäkring (AFL):

- Sjuklön
- Sjukpenning
- Sjukersättning/aktivitetsersättning

Kollektivavtalade förmåner:

- Sjuklön enligt Allmänna bestämmelser (AB)
- Avtalsgruppsförsäkring för anställda hos kommuner och landsting (AGS-KL)

Reglementen och bestämmelser:

- Sjukpension enligt pensionsbestämmelser för förtroendevalda (PBF)

Ålderdom

Lagstadgade förmåner enligt AFL:

- Tilläggspension
- Inkomstpension
- Premiépension
- Garantipension

Kollektivavtalade förmåner:

- Ålderspension enligt pensions och försäkringsavtal för anställda i kommuner och landsting (PFA)

Reglementen och bestämmelser

- Ålderspension enligt PBF

Dödsfall

Lagstadgade förmåner enligt AFL:

- Omställningspension, förlängd omställningspension och garantipension
- Barnpension och efterlevnadsstöd
- Änkepension och garantipension enligt övergångsbestämmelser

Kollektivavtalade förmåner:

- Efterlevnadspension till vuxna och barnpension enligt PFA.
- Tjänstegrupplivförsäkring (TGL-KL) som ger efterlevande förmånstagare ett engångsbelopp vid dödsfall

Reglementen och bestämmelser

- Efterlevnadspension enligt PBF

Beskrivning av förmåner enligt lag

Sjuk och aktivitetsersättning

Nya förmåner sim ersätter förtidspension och sjukbidrag

Sjukersättning kan utbetalas till den som fyllt 30 år och som får sin arbetsförmåga nedsatt med minst en fjärdedel. Sjukersättning beviljas antingen tills vidare eller för en viss tid, beroende på om nedsättningen bedöms vara varaktig eller inte.

Aktivitetsersättning kan beviljas tidigast från och med juli månad det år den försäkrade fyller 19 år och utbetalas längst till och med den månaden före 30-års månaden. För att aktivitetsersättning ska beviljas krävs det att arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel. Aktivitetsersättningen beviljas alltid för en viss tid. Försäkringskassan ska tillsammans med den försäkrade utreda lämplig aktiviteter för att förhindra passivitet.

Såväl sjuk-, som aktivitetsersättning beräknas med hänsyn till tidigare inkomster samt i förekommande fall med hänsyn till framtida antagna inkomster. Till den som får låg eller ingen inkomstrelaterad ersättning alls kan det utbetalas garantiersättning.

Allmän ålderspension

För födda 1937 eller tidigare består den allmänna ålderspensionen av följande delar.

- Tilläggspension
- Garantipension

(i tilläggspensionen ingår delar av den tidigare folkpensionen. Garantipensionen ersätter vissa andra delar av det tidigare grundskyddet).

För födda mellan 1938 och 1953 består den allmänna pensionen av:

- Tilläggspension
- Inkomstpension
- Premiepension
- Garantipension
- Eventuellt garantitillägg

(tilläggspension, inkomstpension och premiepension är inkomstrelaterade och intjänas med ett antal tjugondelar beroende av personens födelseår. Den som är född 1938 intjänar till exempel 4/20 som inkomst-, och

premiepension och 16/20 som tilläggs pension). Garantipensionen är ett grundskydd som garanterar en viss lägsta pensionsnivå. Garantitillägg utbetalas som intjänad allmän pension per 31 december 1994 är högre än den pension som utges de nyare bestämmelserna.

För födda 19954 eller senare består den allmänna ålderspensionen av:

- Inkomstpension
- Premiepension
- Garantipension

(inkomst-, och premiepension är inkomstrelaterade, garantipensionen är ett grundskydd som garanterar en viss lägsta pensionsnivå).

Garantipension

Garantipension till de som är födda 1937 eller tidigare ersätter det tidigare pensionstillskottet och särskilda grundavdraget. Garantipension till födda 1938 eller senare utbetalas till den som har låg eller ingen inkomstgrundad pension alls. Garantipension utbetalas tidigast från 65 års ålder.

Inkomstpensionen

Inkomstpensionen grundar sig på livsinkomsten. För varje år med pensionsgrundade inkomst tillgodoräknas den anställde en pensionsavgift på 16% av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp (306 750 kronor för år 2003). För de delar av lönen som ligger över 7,5 inkomstbasbelopp tillgodoräknas ingen inkomstpension.

Avgifterna för varje år läggs samman och räknas årligen om med hänsyn till reallöne och prisutvecklingen.

Pensionen kan tas ut tidigast från 61 års ålder, som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels pension och den utbetalas livsvarigt. Eftersom storleken på månadsutbetalningarna bland annat är beroende av medellivslängden, blir pensionen lägre ju tidigare den tas ut och högre ju senare den tas ut. När pensionen börjar utbetalas räknas den varje år om med hänsyn till reallöne och prisutvecklingen.

Premiepension

Premiepension

Premiepensionen grundar sig precis som inkomstpensionen på livsinkomsten. För varje år med pensionsgrundande inkomst avsätts 2,5% av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp till premiepensionen. Pengarna placeras i en eller flera värdepappersfonder som individen själv väljer. Det val man gjort vid först tillfället gäller tills vidare. Den som vill kan dock flytta hela eller delar av sitt sparande till andra fonder.

Premiepensionen utbetalas precis som inkomstpensionen, tidigast från 61 års ålder som hel, trefjärdedels, halv eller fjärdedels pension. Även under utbetalningstiden är premiepensionspengarna placerade i fonder.

Den som vill kan vid pensioneringstidpunkten sälja alla fondandelar och i stället omvandla dessa till en traditionell försäkring som ger ett garanterat månadsbelopp.

Allmän efterlevnadspension

Omställningspension och förlängd omställningspension

Om en person avlider kan efterlevande make/maka/registrerad partner (som make/maka räknas även vissa samboende) få omställningspension i 10 månader.

Därefter kan förlängd omställningspension utbetalas ytterligare under högst 12 månader så länge den efterlevande bor med och har vårdnaden om barn som inte fyllt 18 år. Förlängd omställningspension utbetalas dock alltid så länge den efterlevande bor med och har vårdnaden om barn som inte fyllt 12 år.

Storleken på omställningspensionen och den förlängda omställningspensioner beror på den avlidnes tidigare och i vissa fall antagna inkomster. Till den efterlevande som får låg eller ingen inkomstrelaterad pension alls, utbetalas en garanti pension.

Barnpension

Den avlidnes barn får barnpension till dess de fyller 18 år eller om de studerar till och med juni det år de fyller 20 år.

Barnpensionen består av två delar, dels en inkomstrelaterad del var storlek beror på den avlidnes tidigare inkomster, dels efterlevnads stöd som utbetalas till barn som får låg eller ingen inkomstrelaterad pension alls.

Information om lagstadgade förmåner

Försäkringskassan beslutar om allmän pension och andra ersättningar. För fullständiga regler kontakta Försäkringskassan.

Information finns även på olika hemsidor, till exempel www.pension.nu eller www.fk.se

Premiepensionsmyndigheten (PPM) ansvarar för premiepensionen, www.ppm.nu

Beskrivning av pensionsavtalet PFA

Vilka gäller PFA för?

PFA gäller för dem som är födda 1938 eller senare. Födda 1937 eller tidigare omfattas av det tidigare pensionsavtalet PA-KL. även de som oavsett födelseår erhållit förtidspension, sjukbidrag eller arbetsskadelivränta före 1998 omfattas av PA-KL.

PFA gäller alla anställda oavsett anställningsform och sysselsättningsgrad. Ålderspension börjar intjänas från 28 års ålder. Från och med 2004 intjänas avgiftsbaserad ålderspension från 21 års ålder. Inom det primärkommunala området gäller ovanstående än så länge endast Kommunals avtalsområde. Övriga avtalsområden har ännu inte avslutat pensionsförhandlingarna.

Pensionsgrundande lön

Pensionsgrundande lön i PFA beräknas per kalenderår och utgörs av löneförmåner enligt AB 01 § 5 :

- Kontant utbetald lön
- Semesterlön/semesterersättning
- Kompensation för fyllnadstid
- Kompensation för overtidsarbete
- Färdtidsersättning
- Tillägg för obekvämt arbetstid
- Jour- och beredskapsersättning
- Tillägg vid förskjuten arbetstid

Pensionsförmåner i PFA

- Avgiftsbaserad ålderspension
- Individuell del
- Kompletterande ålderspension
- Särskild ålderspension
- Intjänad pensionsrätt 1997-12-31
- Efterlevnadspension till vuxen och barn

Avgiftsbaserad ålderspension

Gäller anställda hos arbetsgivare som inte valt att avsätta pensionsavgiften som individuell del. Avgiften motsvarar 2,4 – 3,5% av den anställdes lön upp till 7,5 inkomstbasbelopp (306 750 kronor för 2003). För lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp avsätts avgiften som individuell del. (inom Kommunals avtalsområde tillgodoräknas dock en avgift som motsvarar 1,1 av lönen över 7,5 inkomstbasbelopp.

Före pensionsuttaget räknas intjänad pension årligen om med genomsnittlig statslåneränta. Avgiftsbaserad ålderspension kan utbetalas tidigast från 61 års ålder och värdesäkras under utbetalningstiden med förändringen av prisbasbeloppet.

Individuell del

Arbetsgivaren avsätter varje år från och med 2000 minst 1 – 1,1% av den anställdes lön till individuell del.

För arbetsgivare som valt att avsätta hela pensionsavgiften som individuell del, avsätts 3,4 – 4,5% av den anställdes lön upp till 7,5 inkomstbasbelopp

(306 750 kronor för 2003). För lönedelar över denna nivå avsätts 1 – 2,1%.
Från 2003 ska hela pensionsavgiften avsättas till individuell del.

De olika procentsatserna är beroende av avtalsområdet för anställning.

Avtalsområde	Lön under 7,5 inkomstbasbelopp	Lön över 7,5 inkomstbasbelopp
Kommunal	4,5%	2,1%
SKTF, Ledarna, SACO, Vårdförbundet, Lärarförbundet och skollidarna	3,5%	1,1%
BEA, BBD, BMD, PAN mfl.	3,4%	1,0%

Den anställda avgör själv hur pengarna ska placeras, antingen i traditionell försäkring eller fondförsäkring. Pensionen kan utbetalas tidigast från 55 års ålder efter överenskommelse med valt försäkringsbolag. Kortaste utbetalningstid är 5 år, men pensionen kan också utbetalas livsvarigt.

Den anställda kan själv välja att komplettera med återbetalningsskydd och i vissa fall familjeskydd. Återbetalningsskydd innebär att om den anställda avlider, utbetalas pensionskapitalet istället till se insatta förmånstagarna som en månadsvis pension.

Familjeskydd är en ytterligare familjepension som ger de insatta förmånstagarna en extra pension i fem år. Premien för familjeskyddet beror bland annat på familjeskyddets omfattning.

Årsmedelpoäng

Förmånsbestämda pensionsförmåner beräknas utifrån en årsmedelpoäng (genomsnittslön). Vid beräkning av årsmedelpoängen används ej lönerna under pensionsåret och året före. För sjuårsperioden dessförinnan, väljs de fem ”bästa” löneåren och därefter beräknas genomsnittslönen.

År	1	2	3	4	5	6	7	8	Pensionsår
Ålder	57 år	58 år	59 år	60 år	61 år	62 år	63 år	64 år	65 år

Års medel poäng	Årsmedelpoängen är medelvärdet av de fem år som har högst inkomst i förhållande till respektive års förhöjda prisbasbelopp.	Pensionsåret och året före påverkar ej beräkningen
-----------------	---	--

Kompletterande ålderspension

Anställda med en årslön som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp (306 750 år 2003), har rätt till kompletterande ålderspension beräknad på lönedelar över denna nivå. Pensionen beräknas på årsmedelpoängen (den genomsnittliga lönen) och ger pensionsnivåer enligt tabellen nedan. För full pension krävs 30 års tillgodoräknad tid.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 7,5	0%
7,5 – 20	62,5%
20 – 30	31,25%

Kompletterande ålderspension kan utbetalas tidigast från 61 år och senast från 67 år. Pensionen utbetalas livsvarigt och kan tas ut antingen som hel eller partiell pension.

Särskild ålderspension

Särskild ålderspension kan utbetalas före 65 år. Det är i huvudsak personal inom räddningstjänsten och som arbetar i utryckningsstyrka som har rätt till särskild ålderspension, men pensionen kan också användas efter överenskommelse i särskilda fall.

Särskild ålderspension utges med nedanstående nivåer längst till och med 65 års ålder.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 7,5	73,5%
7,5 - 20	62,5%
20 – 30	31,25%

Särskild ålderspension skall enligt reglerna i PFA samordnas med eventuell förvärvsinkomst, arbetsgivaren kan dock besluta att så inte ska ske.

Vid avgång med särskild ålderspension fortsätter den anställde att tillgodoräknas pensionsavgifter fram till 65 års ålder. Tidstillgodoräkning för kompletterande ålderspension görs också.

Vid beviljad särskild ålderspension fortsätter TGL-KL att gälla vad avser begravningshjälp om maximalt ett prisbasbelopp.

Intjänad pensionsrätt 1997-12-31

Intjänas pensionsrätt är den del av ålderspensionen som är intjänad före 1998. Den beräknas enligt reglerna i det tidigare pensionsavtalet PA-KL och är fastställd till det högsta värdet av livränta alternativt kompletteringspensionen per 31 december 1997. Det fastställda pensionsbeloppet räknas upp med inkomstbasbeloppet varje år.

Intjänad pension kan utbetalas tidigast från 61 år och senast 67 år. Den kan tas ut för resten av livet eller under en begränsad tidsperiod, antingen som hel pension eller partiell pension.

Efterlevnadspension

Om en anställd avlider kan efterlevande make/maka, registrerad partner eller sambo enligt PFA:s regler, få efterlevnadspension. Pensionen utbetalas månadsvis i fem år efter dödsfallet.

Den avlidnas barn får barnpension till dess de fyller 18 år eller om de studerar, till och juni månad det år de fyller 20 år. Vid fler än ett barn höjs det totala pensionsbeloppet och fördelas därefter lika mellan barnen.

Efterlevnadspension till vuxen

Skikt av årsmedelpoäng	pensionsnivå
0 – 7,5	15%
7,5-20	15%
20 – 30	7,5%

Barnpension

Skikt av årsmedelpoäng	pensionsnivå
0 – 7,5	10%
7,5 – 20	28%
20 - 30	14%

Allmän information om pensionsavtalen inom den kommunala sektorn återfinns på www.kpa.se

Generell beskrivning av PBF (Pensionsbestämmelser för förtroendevalda)

Giltighet

Reglementet gäller under förutsättning att kommunen antagit det.

Bestämmelserna ska tillämpas om uppdraget påbörjas i ”förtid” i slutet av 2002. För förtroendevalda som blir omvald och vars uppdrag fortsätter efter 31 december 2002 gäller övergångsbestämmelser.

Förtroendevalda med uppdrag på deltid omfattas av reglementet utan att särskilt beslut tagits eller närmare precisering gjorts. Med deltid menas betydande del av heltid vilket vanligtvis definieras som minst 40%.

Pensionsförmåner i PBF

PBF består bland annat av följande förmåner:

- Avgångsersättning
- Visstidspension
- Ålderspension
- Livränta
- Sjukpension
- Efterlevnadspension till vuxen och barn
- Kompletterande änkepension

Utbetalning av ovanstående förmåner sker efter ansökan till pensionsmyndigheten.

Avgångsersättning

Kan utbetalas till den som avgår från förtroendeuppdrag och som inte fyllt 50 år. Avgångsersättningen utbetalas beroende på uppdragets längd och ålder vid avgång.

Uppdragstid i månader.	Ej fyllt 40 år	Fyllt 40 men ej 50 år
Mindre än 72	1 år	1 år
72 men ej 96	2 år	2 år
96 men ej 120	2 år	3 år
120 men ej 144	2 år	4 år
144 eller mer	2 år	5 år

Underlaget för avgångsersättning utgörs av den förtroendevaldes årsarvode vid avgången.

Årsarvode uttryckt i förhöjda prisbasbelopp	Nivå under första året	Nivå i procent därefter
0 – 20	80%	70%
20 – 30	40%	35%

Avgångsersättning samordnas med förvärvsinkomster.

Visstidspension

Kan utbetalas till den som avgår från förtroendeuppdraget efter 50 men före 65 års ålder under förutsättning att:

- Uppdraget upphör vid utgången av mandatperioden eller
- Uppdraget upphör före mandatperiodens utgång men förtroendeuppdraget har
- Varat inom kommunen i minst tre år.

Pensionens storlek beror på uppdragets längd och de årsarvoden som utbetalas under de två kalenderåren närmast före pensionsåret. För hel visstidspension krävs 12 års uppdragstid.

Skikt av årsmedelpoäng	pensionsnivå
0 – 20	65%
20 – 30	32,5%

Visstidspensionen samordnas bland annat med eventuella förvärvsinkomster.

Ålderspension

Utbetalas tidigast från 65 år till den som då avgår från förtroendeuppdrag. Ålderspension utbetalas från 65 års ålder till den som intill dess haft rätt till visstidspension eller sjukpension.

För hel ålderspension krävs 12 års pensionsgrundande tid. Endast uppdragstid hos kommunen är pensionsgrundande. Pensionen samordnas med allmän pension.

Skikt av årsmedelpoäng	pensionsnivå
------------------------	--------------

0 – 1	96%
1 – 3	70%
3 – 20	65%
20 – 30	32,5%

Livränta

Förtroendevalda som har haft förtroendeuppdrag i kommunen i minst 3 år och som avgått utan rät till visstidspension eller ålderspension kan få rätt till livränta. Livräntan utbetalas från och med 65 år.

Livräntans storlek beror på uppdragets längd och de årsarvoden som betalats ut de två kalenderår närmas före avgångsåret. Tidsfaktorn för livräntan beräknas enligt särskilda regler.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 - 7,5	10%
7,5 – 20	65%
20 – 30	32,5

Sjukpension

Förtroendevalda som får rätt till aktivitetsersättning enligt lagen om allmän försäkring och som en följd av detta befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens slut kan få sjukpension.

Sjukpensionen utbetalas under samma tid som den förtroendevalde har rätt till aktivitetsersättning eller sjukersättning. Pensionen samordnas med aktivitetsersättning eller sjukersättning.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 1	96%
1 – 3	70%
3 – 20	65%
20 – 30	32,5%

Efterlevnadspension till vuxen och barn

Om en förtroendevald avlider kan efterlevande make/maka/registrerad partner eller sambo enligt PBFs regler , få efterlevnadspension. Pensionen utbetalas i fem år.

Den avlidnes bar får barnpension till dess de fyller 18 år eller om de studerar till och med juni det år de fyller 20 år. Vi fler än ett barn höjs det totala pensionsbeloppet och fördelas lika mellan barnen.

Efterlevnadspension till vuxen

Skikt av årsmedelpoäng	pensionsnivå
0 – 7,5	15%
7,5 – 20	15%
20 – 30	7,5%

Barnpension

Skikt av årsmedelpoäng	pensionsnivå
0 – 7,5	10%
7.5 – 20	28%
20 - #0	14%

Kompletterande änkepension

Kompletterande änkepension kan betalas ut enligt särskilda regler, efter en förtroendevald som avlider och har en årsmedelpoäng (genomsnittslön) som överstiger 7,5 förhöjda prisbasbelopp

Skikt av årsmedelpoäng	pensionsnivå
0 – 7,5	0%
7,5 – 20	24%
20 – 30	12%

Livränta

Förtroendevalda som har haft förtroendeuppdrag i kommunen i minst tre år och som avgått utan rätt till visstidspension eller ålderspension kan få rätt till livränta. Livräntan utbetalas från och med 65 år.

Livräntans storlek beror på uppdragets längd och de årsarvoden som betalats ut de två kalenderår närmast före avgångsåret. Tidsfaktorn för livränta beräknas enligt särskilda regler.

Skikt av årsmedelpoäng	pensionsnivå
0 – 7,5	10%
7,5 – 20	65%
20 – 30	32,5

Sjukpension

Förtroendevalda som får rätt till aktivitetsersättning eller sjukersättning enligt lagen om allmän försäkring som en följd av detta befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens slut, kan få sjukpension.

Sjukpensionen utbetalas under samma tid som den förtroendevalda har rätt till aktivitetsersättning eller sjukersättning. Pensionen samordnas med aktivitetsersättning eller sjukersättning.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 1	96%
1 – 3	70%
3 – 20	65%
20 – 30	32,5%

Efterlevnadspension till vuxen och barn

Om en förtroendevald avlider kan efterlevande make/maka registrerad partner eller sambo enligt PBFs regler, få efterlevandepension. Pensionen utbetalas i fem år.

Den avlidnes barn får barnpension till dess de fyller 18 år eller om de studerar till och med juni det år de fyller 20 år. Vid fler än ett barn höjs det totala pensionsbeloppet och fördelas därefter lika mellan barnen.

Efterlevande pension till vuxen

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 7,5	15%
7,5 – 20	15%
20 – 30	7,5%

Barnpension

Skikt av årsmedelpoäng	pensionsnivå
0 – 7,5	10%
7,5 – 20	28%
20 – 30	14%

Kompletterande änkepension

Kompletterande änkepension kan betalas ut enligt särskilda regler, efter en förtroendevald som avlider och har en årsmedelpoäng (genomsnittslön) som överstiger 7,5 förhöjda prisbasbelopp.

Skikt av årsmedelpoäng	Pensionsnivå
0 – 7,5	0%
7,5 – 20	24%
20 – 30	12%

Basbeloppen

Basbelopp

Inom pensionsområdet används tre olika basbelopp

Inkomstbasbelopp

- 40 900 för år 2003-11-24
- används vid fastställande av intjänandetaket i allmän pension (7,5 inkomstbasbelopp), och vid kvalificering för kompletterande ålderspension i PFA.
- 7,5 inkomstbasbelopp år 2003 är 306 750 kr.

Förhöjt prisbasbelopp

- 39 400 för år 2003.
- Används bland annat vid uträkningen av årsmedelpoäng (genomsnittslön) i PFA.

Prisbasbelopp

- 38 600 kr för år 2003.
- Används bland annat vid uträkning av pensionens månadsbelopp.